

---

haast verscholen zinspeling op het voorval van Creutzberg: ‘Door zijne voorbede redt hij [Mozes] hen [de Israëlieten] van het verderf, maar bestraft nochtans op vreeselijke wijze de zonde (...)’ (p. 199).

Gerdes laat niet onvermeld dat Mozes handelt ‘in de naam des Heeren’. Hij rechtvaardigt het ‘vreesselijk strafgericht’ met de opmerking dat het volk bij de terugkeer van Mozes niet aanstonds ‘berouwvol tot den Heer was wedergekeerd’. (p. 433) Het ‘kwaad zat in de harten’ en was zo wijd verbreid dat alleen de zonen van Levi Mozes’ kant kozen. Hun optreden en de rol van Mozes voorziet hij van het volgende commentaar:

Het middel was verschrikkelijk, doch het was geëvenredigd aan de grootheid der kwaal. Met minder gestrengheid was hier niet te handelen, zou niet het gansche volk in goddeloosheid en bandeloosheid ten onder gaan. Geen noodelooze wreedheid, maar heilzame gestrengheid deed Mozes aldus handelen. Natuurlijk trof het doodende zwaard allereerst de grootste belhamels; en het volk, door hen medegesleept, kwam hierdoor tot inkeer, en voegde zich weder onder de tucht des Heeren en de leiding van Mozes zijnen knecht. In plaats van afkeuring verdient diens houding in deze gansche gebeurtenis de hoogste bewondering. Hij stond de zaak des volks voor bij God door het gebed [Ex. 32:30-34], en de zaak Gods bij het volk met het zwaard en voorkwam den allen bedreigden dood, door den dood van weinigen. Want wij moeten niet vergeten, dat het gepleegde kwaad door God met de straf der uitroeiing en vernietiging bedreigd was, zoodat eigenlijk het gansche volk den dood verdiend had [Ex. 22:20]. (p. 434)

Ook Deedes laat niet onvermeld dat de executie in opdracht van God geschiedde. Zij wijst erop dat de uitvoering moeilijk geweest moet zijn, omdat de Leviëten zonder twijfel ‘hunne broeders, hunne metgezellen’ liefhadden. Maar toch was het ‘goed – het was Gods bevel. Zoo ontving God een bewijs van volstrekte gehoorzaamheid aan Hem, waarvoor zij [de Leviëten] later groote eer ontvingen boven alle andere stammen.’ Bovendien: de drieduizend slachtoffers ‘hadden het zich door hunne goddeloosheid op den hals gehaald’. Ter illustratie van de rechtmatigheid van het optreden geeft Deedes een voorbeeld van een haars inziens vergelijkbare situatie:

Een soldaat in oorlogstijd is ongehoorzaam aan de gegeven bevelen (...). Hij komt voor den krijgsraad, wordt veroordeeld tot den dood. Nu worden eenigen van zijne krijgsmakkers, aan wier zijde hij eenmaal streed, met wie hij lief en leed deelde,